

Stockholm den 22 september 2020

H2020 TINGSRÄTT
Avdelning 4

Stockholms tingsrätt
Box 8307
104 20 Stockholm

INKOM: 2020-09-22
MÅLNR: T 14908-20
AKTBIL: 11

Översändes genom e-post:
stockholms.tingsratt.avdelning4@dom.se

Yttrande över interimistiska yrkanden i
Mål nr T 14908-20

Widar Mikael Nord ./ Swedbank AB

Kärande: Widar Mikael Nord

Ombud för käranden: Advokat Carl Ridderstråle

Svarande: Swedbank AB,
105 34 Stockholm

Ombud: Advokaterna Björn Wendleby och Anders Malm
Harvest Advokatbyrå AB
Box 7225
103 89 Stockholm
e-post: bjorn.wendleby@harvestadvokat.se;
Tel: 070-3252329
e-post: anders.malm@harvestadvokat.se
Tel: 076-102 24 00

Saken: Rätt till bankkonto, nu fråga om interimistiska yrkanden

I egenskap av ombud för Swedbank AB ("**Banken**"), enligt bilagd behörighetshandling, får vi härmed inkomma med följande yttrande i förelagda delar.

1 INSTÄLLNING TILL DE INTERIMISTISKA YRKANDENA

1.1 Respektive yrkande bestrids i dess helhet.

1.2 Banken yrkar ersättning för dess rättegångskostnad med belopp som kommer att

anges senare.

2 GRUNDER FÖR BESTRIDANDENA

- 2.1 Bankens uppsägning av kändens konton hos Banken har skett på ett avtalsenligt sätt och i enlighet med de regler som gäller för Bankens verksamhet.
- 2.2 Banken har inte brustit i dess skyldigheter gentemot känden enligt bestämmelserna i 4 a kap. 1 § respektive 4 a kap. 9 § lag (2010:751) om betaltjänster (nedan "**Betaltjänstlagen**"), vare sig vid uppsägningen eller därefter. Känden har inte lämnat den information som krävs enligt lag (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (nedan "**PTL**") för att Banken ska anses ha erforderlig kundkännedom. Enligt 3 kap. 1 § PTL råder därmed ett uttryckligt förbud för Banken att etablera eller upprätthålla en affärsförbindelse respektive att utföra en enstaka transaktion. Enligt Bankens uppfattning kan kändens interimistiska yrkanden därmed inte bifallas.
- 2.3 I ansökan om stämning anges saken till "Rätt till bankkonto". Kändens huvudyrkande i målet är att Banken ska förpliktas att tillhandahålla känden ett betalkonto med de grundläggande funktioner som anges i 4 a kap. 2 § Betaltjänstlagen. Enligt Bankens uppfattning kan huvudyrkandet inte resultera i en verkställbar dom. Om talan ska förstås på sådant sätt att det yrkas att det ska fastställas att Banken har en skyldighet att tillhandahålla ett konto av aktuellt slag torde talan i stället vara att betrakta som en fastställsetalan. Säkerhetsåtgärder enligt 15 kap. 3 § rättegångsbalken måste avse en fullgörelsetalan. Enligt Bankens uppfattning är detta inte fallet i förevarande mål och de interimistiska yrkandena ska därmed inte bifallas.
- 2.4 Härutöver och oaktat det föregående har känden inte visat sannolika skäl för sitt påstådda anspråk mot Banken beträffande något av de alternativa interimistiska yrkandena. Det föreligger inte heller någon sabotagerisk på basis av några omständigheter hänförliga till Banken beträffande något av de alternativa interimistiska yrkandena. Att Banken fullgör sina skyldigheter enligt PTL, utgör inte omständigheter som rätteligen kan läggas till grund för ett påstående om sabotagerisk.
- 2.5 Härutöver och oaktat det föregående innefattar de interimistiska yrkandena ett provisoriskt ordnande av det i sak omstämda rättsförhållandet. Det föreligger inte sådana starka skäl som krävs för att kändens interimistiska yrkanden ska bifallas vid den intresseavvägning som ska ske i sådant fall.
- 2.6 Banken ställer sig tveksam till men överlämnar till rättens bedömning om

överlämnandet i original av en i övrigt giltig postväxel utan tillhörande pantförskrivning i sig utgör en godtagbar metod för ställande av säkerhet enligt 15 kap. 6 § rättegångsbalken.

- 2.7 Banken konstaterar dock att beloppet 25 000 kronor under alla omständigheter torde vara otillräckligt för den skada som kan drabba Banken med anledning av de yrkade åtgärderna. Enligt 3 kap. 1 § PTL, råder ett uttryckligt förbud för Banken att etablera eller upprätthålla en affärsförbindelse respektive att utföra en enstaka transaktion. Vid ett bifall till något av de interimistiska yrkandena skulle Banken riskera mycket betydande sanktioner eftersom Banken trots bristande kundkännedom skulle tvingas tillhandahålla de aktuella tjänsterna. Eventuella sanktioner skulle vida överstiga beloppet för den postväxel som uppges vara avsedd att fungera som säkerhet.

3 UTVECKLING AV GRUNDERNA

- 3.1 Banken har inte brustit i dess skyldigheter gentemot käranden enligt bestämmelserna i 4 a kap. 9 § Betaltjänstlagen i samband med uppsägningen av berörda konto. Käranden har inte lämnat den information som krävs enligt PTL för att Banken ska anses ha erforderlig kundkännedom. Enligt 3 kap. 1 § PTL råder därmed ett uttryckligt förbud för Banken att bl.a. upprätthålla en affärsförbindelse vid otillräcklig kundkännedom. Enligt 4 a kap. 9 § punkt 4 Betaltjänstlagen föreligger därmed särskilda skäl som motiverar uppsägningen. Rätten att öppna och behålla ett betalkonto med grundläggande funktioner är således inte i något hänseende överordnad skyldigheten för Banken att iakttä exempelvis förbudet att upprätthålla en affärsförbindelse. Tvärtom syftar regelverkets konstruktion till att möjliggöra för kreditinstitut att vidta de åtgärder som är påkallade vid bristande kundkännedom. Detta anges uttryckligen i lagtexten i 4 a kap. 1 § andra stycket och 4 a kap. 9 § punkt 4 Betaltjänstlagen. PTL innehåller inte något undantag för sådan rätt till betalkonto som annars skulle föreligga. I lagstiftningsförarbetena till Betaltjänstlagen anges vidare att det ytterst är penningtvätsregelverket som sätter ramen för vilka åtgärder ett kreditinstitut måste vidta (prop. 2016/17:129 s. 38 f.).
- 3.2 Banken har inte heller brustit i dess skyldigheter gentemot käranden enligt bestämmelserna i 4 a kap. 1 § Betaltjänstlagen med anledning av den ansökan om öppnande av nytt konto som käranden uppger sig ha tillställt Banken. Käranden har inte lämnat den information som krävs enligt PTL för att Banken ska anses ha erforderlig kundkännedom. Enligt 3 kap. 1 § PTL råder därmed ett uttryckligt förbud för Banken att bl.a. etablera en affärsförbindelse.
- 3.3 Det föreligger inte någon lättnad i de krav på kundkännedom som Banken ska inneha enligt PTL vid en ansökan om öppnande av ett nytt konto jämfört med bristande kundkännedom som motiverar en uppsägning av ett existerande kontoavtal.

- 3.4 Enligt 3 kap. 3 § PTL ska Banken bedöma den risk som kan förknippas med kundrelationen. Vilken nivå av kundkännedom som Banken måste inneha påverkas av riskbedömningen av relevanta omständigheter hänförliga till kunden. Vid en bedömd hög risk ställs det krav på bättre, mer djuplodande, kundkännedom. Det behöver inte i sig innebära att det föreligger misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism. Bristande medverkan i att lämna erforderligt informationsunderlag för Bankens kundkännedom i form av utebliven, sen, knapphändig eller motstridig information är inte ägnad att sänka kraven på kundkännedom utan tenderar att verka i motsatt riktning.
- 3.5 Enligt 3 kap. 16 § PTL ska Banken vidta särskilt omfattande kontroller, bedömningar och utredningar avseende kundkännedom, om risken bedöms som hög.
- 3.6 Det ankommer däremot inte på Banken att lämna kunden rådgivning om eller specificera vilka svar som ska lämnas till Banken med anledning av Bankens kundkännedomsfrågor. Det skulle motverka det grundläggande syftet med regelverket mot penningtvätt och finansiering av terrorism om Banken skulle tillrättalägga eller på annat sätt styra vilken information som en kund lämnar med anledning av Bankens kundkännedomsfrågor till kunden. Däremot har Banken vid flera tillfällen påmint kändanden om behovet av att besvara kundkännedomsfrågor och även ställt kompletterande frågor i syfte att inhämta ytterligare information. Bifogat inges en förteckning med noteringar ur Bankens kundsystem under perioden 2016-05-27 – 2020-07-15, bilaga 1. Förteckningen visar de tillfällen då särskilda åtgärder vidtagits av Banken med anledning av bristande kundkännedom och inte samtliga de tillfällen kontakter förevarit mellan kändanden och Banken.
- 3.7 Banken har analyserat den av kändanden lämnade informationen och bedömt kändanden som en kund med mycket hög risk. Bedömningen har skett mot bakgrund av den av kändanden lämnade informationen och påverkades av bl.a. att kändanden har skatterättsligt hemvist i ett högriskland i dessa sammanhang, att insättningar förväntades ske från ett företag i Estland och att företagets intäkter uppgavs komma från insättningar av privatpersoner, vilket försvårade möjligheterna att kontrollera medlens ursprung. Beträffande användningen av aktuellt konto för utlandsbetalningar innehåller den lämnade informationen uppgifter om ett flertal köp och försäljningar av musikinstrument m.m. i andra länder (inom EU samt USA) till transaktionsbelopp om upp till 100 000 kr per transaktion. Insättningarna från företag till kändandens konto uppgavs vara aktieutdelning eller förskott på aktieutdelning från utländska företag som kändanden angav sig äga. Vilka dessa företag är, utöver det estniska företaget, framgick dock inte. Angående kommande aktieutdelningar angavs det röra "avsevärt större summor (en miljon kronor eller mer)", dvs. helt utan avgränsning uppåt. Banken har försökt utröna men inte lyckats fastställa vad syftet med kontot i Sverige är mot bakgrund av de varierande uppgifter kändanden har lämnat. Bifogat inges utskrift av all

kommunikation i aktuellt ärende i kronologisk ordning mellan käranden och Banken via kommunikationstjänsten "Kontakten" under perioden 1 april 2020 till 27 augusti 2020, bilaga 2. Filerna omnämnda i meddelandet den 27 augusti 2020 är ingivna i målet och bifogas inte på nytt.

- 3.8 I enlighet med Bankens beslutsordning avseende kunder med riskklass hög och mycket hög, har Banken beslutat att avsluta affärsrelationen. Bankens beslutsordning innefattar involvering av flera olika befattningshavare och följer en fastlagd beslutsprocess i syfte att hålla en likartad beslutsstandard beträffande kunder med likartade riskprofiler.
- 3.9 Enligt 3 kap. 1 § PTL råder ett uttryckligt förbud för Banken att bl.a. upprätthålla en affärsförbindelse vid otillräcklig kundkänedom. Därav följer att affärsförbindelsen ska avslutas. Att så är fallet anges även i ansökan om stämning (stycke 22 på sidan 8).
- 3.10 Med anledning av uppgifterna i den ansökan om öppnande av ett nytt konto som har ingivits i målet (ingår bland handlingarna i tingsrättens aktbilaga 7) konstaterar Banken att käranden uppges ha en variabel månadsinkomst, före skatt, på mellan 40 000 kronor till 70 000 kronor, att inkomsterna utgör kapitalinkomster, att kärandens personliga kapitalinkomster kommer från utdelning i bolaget (angivet i singularis). Vidare anges att mellan 15 000 kr och 40 000 kr per månad kommer att sättas in på kontot. Någon förklaring till avvikelserna i förhållande till informationen tidigare lämnad av käranden framgår inte. Det kan vidare konstateras att käranden vid tidpunkten för den nya ansökan var väl medveten om att Banken inte ansåg sig ha tillräcklig kundkänedom om käranden. Ingivande av en ny ansökan kan inte resultera i att en annan bedömning av kundens riskprofil sker eller att Banken anser sig ha tillräcklig kundkänedom om inte den nya ansökan innehåller information som förändrar bedömningen av dessa förhållanden. Enbart det faktum att ett formulär för inledande informationsinhämtning används medför inte med någon automatik att kraven på enskild bedömning av kundens riskprofil och fördjupad kundkänedom är uppfyllda, faller bort eller förändras.
- 3.11 Den 16 april 2020 kontaktade käranden Bankens kundcenter med anledning av att tjänsten internationella betalningar spärrats. Under samtalet lämnar käranden bl.a. följande information. Inkomst per månad före skatt uppges vara mellan 40 000 kronor och 70 000 kronor. Som källor för inkomst anges maltesisk enskild firma, verksamhetsleverantör på internet – journalistik. Beträffande sparad kapital anges att käranden personligen saknar sparkapital. Dock anges att käranden äger ett företag med ett eget kapital om ca 2 miljoner kronor. Flödet på det svenska kontot hos Banken uppges vara ca 10 000 kronor, mestadels egna insättningar. Av samtalet framgår vidare att käranden har bankengagemang även på Malta och i Tjeckien. Beträffande internationella betalningar uppges käranden vilja överföra pengar till Malta och

Tjeckien i belopp om ca 10 000 kronor till 20 000 kronor per gång och cirka 50 000 kronor per år. Någon förklaring till avvikelserna i förhållande till informationen tidigare lämnad av käranden lämnades inte under samtalet. Därefter har det förevarit flera kontakter mellan företrädare för Banken och käranden där Banken ställt kompletterande frågor.

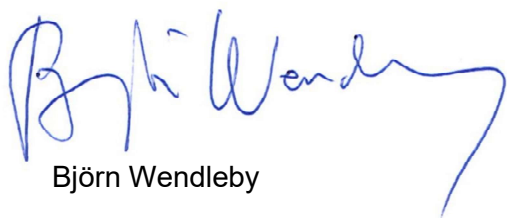
- 3.12 Det är således inte korrekt att Banken skulle ha underlåtit att ge käranden möjlighet att komplettera den information som låg till grund för Bankens kundkännedom.
- 3.13 Bankens kontoavtal med käranden innehåller inte något åtagande eller annan förpliktelse som förhindrar Banken att säga upp kontoavtal och därigenom uppfylla sina skyldigheter enligt tillämplig lagstiftning.
- 3.14 Enligt Bankens uppfattning gäller den s.k. kontraheringsplikten enligt 4 a kap. 1 § respektive 4 a kap. 9 § Betaltjänstlagen med förbehåll för bl.a. den kundkännedomsinformation som krävs enligt PTL. Detta gäller oavsett om en talan innefattar ett påstående om en ogiltig uppsägning av ett existerande kontoavtal eller ett påstående om skyldighet att öppna ytterligare ett konto.
- 3.15 Ett beslut i enlighet med de interimistiska yrkandena innebär ett provisoriskt ordnande av det i sak omständiga rättsförhållandet. Av förarbetena (prop. 1980/81:84 s. 230) framgår att ett sådant provisoriskt ordnande av inte bör ske utan starka skäl. Det föreligger inte sådana starka skäl som krävs för att kärandens interimistiska yrkanden ska bifallas vid den intresseavvägning som ska ske i sådant fall. Vid en sådan intresseavvägning bör Bankens lagstadgade och sanktionerade skyldighet att inneha erforderlig kundkännedom särskilt beaktas. Det kan vidare konstateras att betydande tid har passerat sedan tjänsten utlandsbetalningar spärrades i april 2020 och att det har förevarit ett flertal kontakter med käranden i syfte att få tillgång till sådan information. Vid intresseavvägningen om en sådan säkerhetsåtgärd ska beslutas eller ej, ska det enligt Bankens uppfattning även beaktas att käranden enligt egen utsägo har andra bankengagemang i Malta respektive Tjeckien samt till övervägande del uppgivit sig vilja använda aktuellt konto för betalning till eller från utlandet.
- 3.16 Beträffande det alternativa yrkandet i punkt 3 konstaterar Banken vidare att det enligt 3 kap. 1 § Betaltjänstlagen råder ett uttryckligt förbud för Banken att vid otillräcklig kundkännedom inleda eller upprätthålla en affärsförbindelse samt utföra en enstaka transaktion. Därav följer att affärsförbindelsen ska avslutas och att en ny inte ska inledas. Att en affärsförbindelse i sådant fall ska avslutas anges även i ansökan om stämning (stycke 22 på sidan 8). Det faktum att Banken i en sådan situation valt att temporärt tillämpa en för käranden mindre ingripande åtgärd kan inte läggas Banken till last enligt principen om *major includit minor*. Den eventuella nettobehållning som kan finnas på aktuellt konto kommer inte att förverkas, försämrats eller på något annat sätt förringas. Vid genomförandet av uppsägningen kommer käranden att erhålla

eventuell nettobehållning genom Bankens försorg. Banken konstaterar vidare att i ansökan om stämning (stycke 16 på sidan 5) anges att käranden önskar kunna göra betalningar på ett enkelt sätt i Sverige som skäl till att ha ett svenskt bankkonto. Även om Banken noterar avvikelsen i förhållande till den information som käranden har lämnat till Banken enligt ovanstående beskrivning, konstaterar Banken att det över huvud taget inte finns någon spärr beträffande det aktuella kontot vad gäller betalningar i Sverige. Det torde inte heller föreligga några påtagliga svårigheter att genomföra gränsöverskridande betalningar till betalningsmottagare i Sverige från annat konto inom EES.

4 FORTSATT HANDLÄGGNING

- 4.1 Banken hemställer om anstånd med att inkomma med svaromål till 14 dagar från det att tingsrätten har tagit ställning till de interimistiska yrkandena.

Stockholm som ovan

Björn Wendleby

Anders Malm

Bilagor:

Bilaga 1 - Noteringar ur bankens kundsystem

Bilaga 2 – Kommunikation via 'Kontakten'

Rättegångsfullmakter